

Πείσμα

Σημασία:

πεΐσμα, -ατος, τό (πείθω), σχοινί πλοίου, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.· γενικά, σχοινί, σε Ομήρ. Οδ. (κυρίως, αυτό που εξωθεί σε υπακοή). [265](#)

Συνώνυμα:

Κυριολεκτικά

Γούμενα
Δεσμός
Δεσμά
Κάλως
καραβόσκοινο
νάζια
Πρυμάτσα
Παλαμάρι
πεισμάτιον
Σχοινί
Σπάγκος

Μεταφορικά

Επιμονή
Εμμονή
Προσήλωση
Πίστις

Εγκυκλοπαιδικά:

Η μεταφορική σημασία του πείσματος

Το σχοινί είναι το μέσο που δένουμε κάτι. Το δέσιμο κάνει κάτι να μην κινείται. Το πείσμα (σχοινί) κάνει κάποιον να μην μετακινείται από την θέση του. Να μην μεταβάλλει απόψεις. Δεν είναι το σχοινί μόνο που ακινητοποιεί : έχουμε αλυσίδες, [κλοιούς](#), [σταυρώσεις](#), προσηλώσεις. Αλλά το σχοινί το πείσμα προφύλασσε το πολυτιμότεο μέσο μεταφοράς των αρχαίων: την νήα, το πλοίο και εξασφάλιζε το νόστιμον ἦμαρ. Τα αγόμενα πείσματα (οι μετέπειτα γούμενες) τραβούσαν το πλοίο στη στεριά κι το έδεναν.

Οποιος **το βαλει πεισμα** επιμένει, παραμένει στις θέσεις του, είναι πεπεισμένος και δεν αλλάζει τις πεποιθήσεις του, είναι **προσηλωμένος** στις απόψεις του.

Η σταθερότητα, η ακινησία, η παραμονή στο ίδιο μέρος ενός προσώπου ή ενός πράγματος επιδιώκεται σε πολλές περιπτώσεις. Πχ. Κάλλιο γαιδουρόδενε παρά γαϊδουρογύρευε.

Μεταφορικά το ίδιο λέμε και για τις απόψεις. Τα πείσματα είναι μια από αυτές τις μεταφορές. Δες όμως και τα **επιμένω**, **προσηλώνομαι**, **εμμένω** και της νεώτερης ελληνικής: **κολλάω** (κολλημένος με τη μπάλα), **στουκάρω** (από τον στόκο, ως κολλητική ουσία), **προσκολλημένος** στις παραδόσεις, ή

και τα **επιμένω, προσηλώνομαι, εμμένω** και της νεώτερης ελληνικής: **κολλάω** (κολλημένος με τη μπάλα), **στουκάρω** (από τον στόκο, ως κολλητική ουσία), **προσκολλημένος** στις παραδόσεις, ή το «*έχόμενος στερρῶς τῶν πατρίων*» που ἔλεγαν οι παπούδες μας. **Στυλωσε τα ποδάρια** ή **μουλάρωσε** από την πεισματική συμπεριφορά του ημίονου. Παροιμιώδες μεταφορικά είναι το **μουλαρίσιο πείσμα**.

Νόστιμον ἦμαρ : η μέρα της επιστροφής

Ποιος κάνει πείσματα

Κάνω πείσματα σημαίνει συμπεριφέρομαι επιμόνως και μάλλον παραλόγως. Πείσματα κάνουν τα παιδιά και οι γυναίκες από μόνοι τους. Κυριολεκτικά πείσματα κάνει μόνον ο σχοινοποιός. Το πεισματώνει έχει μεταβατική και αμετάβατη σημασία

Με **πεισματώνει**

Ενας τρίτος με κάνει να μην μεταβάλλω απόψεις, να πεισματώσω, να θέλω να του πάω κόντρα.

Πεισματωνω

Αμετάβατο.

Χωρίς ουσιαστικά επιχειρήματα επιμένω σε μια άποψη επειδή θέλω να είμαι αντίθετος.

Λεγεται και **πεισμῶνω**.

Παράγωγα και συγγενικά

Νάζια

Όταν καποιος **πεισματωνει** λεμε ότι κανει **νάζια** (αρνείται προσποιητά) πβλ. ΦΡ:Πάρ' το και μην κάνεις **νάζια**. Κυρίως είναι συνήθειο για κυρίες. Η κυρία αυτή λέγεται **ναζιάρα**.

Από το τούρκικο **naz** που σημαίνει : φιλαρέσκεια, συστολή, επιτήδευση, κοκεταρία πβλ.

Άσε το **νάζι**

και έλα που βραδιάζει, έλα.

Άσε το **πείσμα**,

σ' το λέω είναι κρίμα, έλα.

Και γνωστό «Δημητρούλα»

Θα σου φέρω λατέρνα

κάνε κέφι και κέρνα

τα **ναζάκια** σου άσ' τα

με τη γάμπα σου σπάσ' τα

κι όλα εγώ τα σπασμένα

τα πληρώνω για σένα

καπριτσια

Καπριτσια, καπρισιοζα (προ της πιτσας)

Κόξες

Φρ μας κανει **κόξες**< Λατ. Coxa , Γαλλ Hanche, cuisse, Ελλ. Μηρός, τα μεριά, το μπούτι < Τουρ. But) . Λανθασμενα γραφεται κόνξες.

Ο Μπαμπινιώτης το ετυμολογει από το αγγλικό **conk** στο **conk out**, 1918, της εποχης του πρωτου παγκοσμιου πολεμου, εκ του θορυβου που εκαναν οι μηχανες των αεροπλανων , αρχικη σημασια κατακεφαλιά ή γροθια στη μυτη. Αρκει που ακουγεται παρομοιο και αυτοματως γινεται αποδεκτο. Η σχεση με την πραγματικοτητα αφηνει παγερά αδιαφορη την Εξοχότητα του κ. υπουργου παιδειας. Αυτή που κάνει νάζι, **κόξες** δίνει γροθιές και κάνει θορύβους σαν χαλασμένο αεροπλάνο του 1918! Έλεος! κόξα η.

- 1) Γοφός:
την αρματωσά στην κόζα όπου βάνεις (Πανώρ. Β΄ 110 κριτ. υπ.)·
(μετων.):
Έδωκας ... τον κελάρην ... κλειδίν εις την κόζαν του (Σπανός Α 344).
- 2) Το πίσω μέρος του γόνατος, γόνατο:
οι κόξες του κυρτάνα (Γεωργηλ., Θαν. 423).

[<λατ. coxa. Η λέξη από τον 7ο αιώνα και σήμερα στο Κυπριακό ιδίωμα]
Λεξικό Εμμ. Κριαρά

Σημειώνει και την μεση από το επιθετό coxale αυτός που ανήκει στους μηρούς .
Παλαιότερα ζώνη δένονταν και στους μηρούς (βλ.λ. **παραμήριον**) .

Σημειώνει μας αποφεύγει με φιλαρεσκεία, με ναζί.

Οι κινήσεις της μέσης σημαίνουν φιλαράσκεια πβ. Μας ηρθε **κουνιστός** και **λυγιστός** ή **σειάμενος** και **κουνάμενος** (χωρίς να σημαίνει ότι ήταν , θεε μου συχωρεσέ με, «κουνιστός») αλλά φιλαρεσκός, ανεμελός ... και συνηθώς καθυστερημένος (χρονικά).

Πειθώ

γεν. -όος, συνηρ. -οῦς, ή,

I. η Πειθώ ως θεότητα, Λατ. Suada, Suadela, σε Ησίοδοδο, Ηρόδοτο, Τραγικούς.

II.

1. ως προσηγορικό, η δύναμη της Πειθούς, πειστική ευγλωττία, πειστικότητα, σε Αισχύλο, Πλάτωνα . κ.λπ.
2. ενδόμυχη πεποίθηση, σε Αισχύλο
3. μέσα πειθούς, παρότρυνση, επιχειρηματολογία, σε Ευριπίδη, Αριστοφάνη.
4. υπακοή, σε Ξενοφώντα.

Πειστικός

Αυτός που έχει την ευγλωττία, την ρητορική δεινότητα να κάνει τους άλλους να αλλάξουν **πεποϊθήσεις**, αναπτυσσοντάς τα διαφορά **επιχειρήματα**.

Συγγενείς δεξιότητες που φέρουν παρομοία αποτέλεσμα: τα βασανιστήρια, οι πιέσεις*, οι απειλές, οι δωροδοκίες (δεκασμός) κν μίζες ή φακελάκι, το μπαξίσι.

Θυμάμαι κάποιον καθηγητή μας που διηγούνταν :

Με πανε στην Ασφάλεια και μου ζητάνε να αποκηρύξω τον κομμουνισμό. Τους λέω: εγώ είμαι επιστήμων, φέρτε μου επιχειρήματα και τον αποκηρύσσω! ... και μου ρίξανε κατι «επιχειρήματα» που με έκαναν μπλε μαρέν.

Αυτός που κάνει πείσματα λέγεται **πεισματάρης** ή **πείσμων**. Είναι αυτός που επιμένει. Ο **επιμένων** νικά.

Αυτός που πειθεται ευκολα είναι **ευπειθής**, αυτός που έχει πεισθει είναι **πεπεισμένος**.

---

*) γίνεται πειστικός επειδή γίνεται πειστικός

Υπακοή

Είναι το αποτέλεσμα της πειθούς και όχι μόνο. Ο φόβος είναι η συνηθέστερη αιτία.

Το ακούω (το αρχ ακρώμαι) δεν σημαίνει μονον ότι αντιλαμβάνομαι δια της ακοής τα λεγόμενα αλλά και ότι πείθομαι (υπακούω) σε αυτά. Ο υπήκοος είναι ο προορισμένος να υπακούει . Υπογραφει τις αιτήσεις του κατω από την φραση «ευπειθέστατος, ο αιτών» .

Το «ακουσε τι σου λεω» συνηθως έχει την σημασια «υπάκουσε σε ο,τι σου λεω» .

Ο Ανωτερος επακουει. Πχ. *ικετεύομεν σε, μόνε πολυέλεε Κύριε, επάκουσον ημών των αμαρτωλών δεομένων σου και ελέησον ημάς.*

Η τυφλή υπακοή λέγεται **πίστις**, ο **πιστός** δέχεται τα λεγόμενα ως αληθή, ων εκ προοιμίου **πεπεισμένος**. **Επιχειρήματα** δεν χρειάζονται. Δεσπόζουσα μέθοδος πειθούς είναι ο γενικός **φόβος** προς την Ανώτερη Δύναμη. (μετά **φόβου θεού** ο **δούλος** του **θεού** υπακούει λέγων **γενηθήτω το θέλημά σου**)

Υποτέλεια

Μόνιμη προσήλωση, συνήθως ακούσια, στην εξουσία κάποιου.

Ο πεισμων και πως πειθει.

Ο πεισμων, ο εμμενων συνήθως προσπαθει να διακαιολογησει την σταση του, τις απόψεις του η τις πεποιθησεις του με τους παρακατω τοπους:

Επιχειρηματα

Λογικοί συνδυασμοί που εμμέσως ή αμέσως αποδεικνύουν την ορθότητα των αποψεων του επιμενοντος. Ο επιμενων με τη σειρά του προσπαθει να πεισει τον αντιπαλο.

Στη λογική και τη φιλοσοφία, το **επιχείρημα** είναι μια προσπάθεια να πείσει κάποιον για κάτι, δίνοντας τους λόγους για να αποδεχθεί ένα συγκεκριμένο συμπέρασμα όπως προκύπτει. Η γενική δομή ενός επιχειρήματος σε μια φυσική γλώσσα είναι εκείνη των προκειμένων (συνήθως σε μορφή θεωρημάτων, δηλώσεων ή προτάσεων) υπέρ του ισχυρισμού: του συμπεράσματος.

Στα λατινικά τα επιχειρηματα λεγονται argumenta

argumentum ad hominem

argumentum ad populum

argumentum ad ignorantiam

argumentum ad baculum

argumentum ad verecundiam

argumentum ad absurdum

argumentum ad misericordiam

argumentum ad hitlerum

argumentum ad hominem examples

argumentum ad nauseam_

Τεκμηρια

Επιστημονικα συγγραμματα, αποψεις εγκυρων επιστημονων, αποτελεσματα πειραματων

Αντικειμενα, μαρτυριες μαρτυρων κλπ

Ένα άλλο μεσον πειθους ηταν η [θεοκρισία ή θεοδικία ή ορδαλια](#).

Ορκους

ένας τρόπος για να πείσουν ήταν ο όρκος.

Στο σκήπτρο ορκιζόντουσαν οι Ομηρικοί ήρωες:

ἀλλ' ἔκ τοι ἑρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι
ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔ ποτε φύλλα καὶ ὄζους
φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλαιπεν,
οὐδ' ἀναθελήσει· περὶ γάρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεψε
φύλλά τε καὶ φλοιόν· νῦν αὐτέ μιν ὕϊες Ἀχαιῶν
ἐν παλάμῃ φορέουσι δικασπόλοι, οἳ τε θέμιστας
πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὃ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·
ἧ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἴξεται ὕϊας Ἀχαιῶν
σύμπαντας· τότε δ' οὔ τι δυνήσεται ἀχνύμενός περ
χραιομεῖν, εὔτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἑκτορος ἀνδροφόνιοιο
θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χωόμενος ὁ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.

Μα άκου το λόγο που θα πω, τον όρκο που θ' αμώσω. Μα ετούτο τα ραβδί1 που πια ποτές κλωνιά και φύλλα δε βγάξει μιας και κόπηκε απ' τον κορμό στο λόγγο, μήτ' άθια, γιατί τούφαγε τη φλούδα και τα φύλλα τριγύρω ο κοφτερός χαλκός, και τώρα το κρατάνε στα χέρια οι δημογέροντες και στ' όνομα του Δία δικάζουν το λαό2, κι' αφτόν βαρύ τον έχουν όρκο, ναι θάρθει μέρα οι Δαναοί ν' αποθυμήσουν όλοι τον Αχιλέα· τότε εσύ και μ' όλο σου τον πόνο δε θα μπορείς, σ' το λέω, καμιά βοήθια ναν τους δώκεις, σαν πέφτουμε απ' του'Εχτορα το χέρι αλωνισμένοι, και μες στα στήθια σου η καρδιά θα λαχταράει, θα λιώνει που ντροπιάσες το πιο γερό των Αχαιών κοντάρι».

ΟΜΗΡΟΥ -ΙΛΙΑΣ Α.234

1. Το ραβδί αποτελεί σύμβολο δύναμης και εξουσίας και, όταν επικαλείται σε κάποιον όρκο, ο όρκος αυτός γίνεται επίσημος.
2. Για τον ομηρικό άνθρωπο η δικαιοσύνη προέρχεται από τον Δία.

Η εκκλησία δια του γενικού διευθυντού Ιησού ορίζει «μη ομωσαι όλως», και ταυτόχρονα ορκίζει βασιλείς, και βουλευτάδες και πρωθυπουργούς αλλά και κάθε μάρτυρα που πάει στο δικαστήριο και ορκίζεται επί του ιερού ευαγγελίου. Το αστείο που οργίζει είναι και το κείμενο του όρκου που περιλαμβάνει τη ανόητη φράση « ορκίζομαι πιστιν εις το σύνταγμα» . Λες και όλοι εμείς, τα ανθρωπάκια, ο λαουτζίκος, που δεν ξορκισθήκαμε δεν πρέπει να έχουμε πιστή ούτε να τηρούμε το σύνταγμα!

Το ομνύω ή ομνυμι σημαίνει ορκίζομαι και οι αρχαίοι εκτός από το σκήπτρο που είδαμε, οριζοντίωσαν στους θεούς. Συνήθως έλεγαν «νη Δια»(μα το Δια) αλλά και σε άλλους θεούς και ήρωες όπως αναφέρει όρκος των Αθηναίων έφηβων « ιστορες τούτων Άγλαυρος, Ενυάλιος, Άρης, Ζεύς, Θαλλώ, Αυξώ, Ηγεμόνη». Ορκιζοντουσαν και στο νερο της Στυγος «όμόσαι Στυγός ύδωρ» Παθ., όμώμοσαι Ζεύς, έχει γίνει όρκος στο όνομα του Δία, έχει επικληθεί σαν μάρτυρας ο Δίας.

Στην τουρκοκρατια, επηρρεασμενοι από τους κατακτητες, ελεγαν « **το εβαλε "αμέτι Μωχαμέτη"** » Δηλ. το εβαλε πεισμα και ορκιστηκε στον Μωαμεθ ότι θα το κανει. Στους μετέπειτα χρόνους ακούμε « μα το σταυρό», «μα την Πανάγια», «μα το Χριστό», και όλως περιέργως «Μα τον Άγιο Κωνσταντίνο»* αλλά και επικλήσεις με θέματα θεοδικίας: αν λέω ψέματα να με κάψει ο Θεός, η Πανάγια, κλπ.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΕΧΝΗΝΕΤΩΣ ΚΡΥΠΤΟΜΕΝΗ ΟΠΙΣΘΕΝ ΤΩΝ ΝΕΦΩΝ ΚΑΙΕΙ ΤΟΥΣ ΨΕΥΣΤΑΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Είμαι αυτήκοος μάρτυς της φράσης μιας γυναίκας του λαού : «αν λέω ψέματα, να φάω το Γιωργάκη μου [το γιό της] με πατάτες» ο πιο ανατριχιαστικός όρκος, μονό την συνταγή δεν μας έδωσε.

Άλλες φορές ο όρκος δεν έχει επιπτώσεις για τον ορκιζόμενο αλλά για τον συνομιλητή του, ενώ όρκος σε άψυχα πράγματα διατηρείται με παραλλαγές. Πχ. Το ούζο αντικαθιστά το ύδωρ της Στυγός, το σκήπτρο αντικαθίσταται από το τάβλι.

Σ' τ' ορκίζομαι Βαγγέλη μου
για κάτσε να τα πούμε
στο **τάβλι** αυτό που παίζουμε
στο **ούζο** που θα πιούμε

Σ' τ' ορκίζομαι Βαγγέλη μου
Βαγγέλη **να σε θάψω**
αυτή θα την εκδικηθώ
αυτή θα την κάψω
ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

*)δεν το δίνω δεν το δίνω Μα τον Άγιο Κωνσταντίνο

Το ομνυμι λέγεται swear στα αγγλικά και σημαίνει ορκίζομαι και υβρίζω
Το ομνυμι λέγεται juger στα γαλλικά και σημαίνει ορκίζομαι και υβρίζω

Ψαλμοί, 101:9 ολην την ημεραν ωνειδιζον με οι εχθροι μου και οι επαινουντες με κατ' εμου **ωμνυον**
Ιερεμίας, 5:7 ποια τουτων ιλεως γενωμαι σοι οι υιοι σου εγκατελιπον με και **ωμνυον** εν τοις ουκ
ουσιν θεοις και εχορτασα αυτους και εμοιχωντο και εν οικοις πορνων κατελυον

Ετυμολογία:

Τα πεισματα από το **πειθώ** που σημαίνει

A. Ενεργ., πείθω κάποιον να κάνει κάτι, κερδίζω, πείθω, τινά,

II. Ειδικές χρήσεις·

1. αλλάζω την γνώμη κάποιου, παραπλανώ, ἔληθε δόλω καὶ ἔπεισεν Ἀχαιοὺς, σε Ομήρ. Οδυσσεια.

2. πείθω μέσω θερμής παράκλησης, σε Όμηρ.

3. πείθω τινά χρήμασι, δωροδοκώ, σε Ηρόδοτο.· ομοίως, πείθω ἐπὶ μισθῶ ἢ μισθῶ, στον ίδ., Θουκ.·

ομοίως, πείθω τινά μόνο του, σε Ξεν., Κ.Δ. 4. με διπλή αιτ., πείθω τινά τι, πείθω κάποιον να κάνει κάτι, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. Β.

Παθ. και Μέσ., I.

1. πείθομαι, κατακτώμαι, είμαι πεπεισμένος, απόλ., σε Όμηρ., Αττ.· η προστ. πείθου ή πιθοῦ, άκουσε, συμμορφώσου, σε Τραγ.· με απαρ. είμαι πεπεισμένος να κάνω, σε Σοφ.· επίσης, πείθεσθαι ὥστε..., σε Θουκ.

2. πείθεσθαι τινι, ακούω κάποιον, υπακούω σ' αυτόν, σε Όμηρ. κ.λπ.· νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, αφήνοντας τους κόπους της ημέρας, σε Ομήρ. Ιλ.· πάντα πείθεσθαι τινι, υπακούω αυτόν σε όλα τα πράγματα, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.

3. πείθεσθαι τινι επίσης, πιστεύω ή εμπιστεύομαι ένα πρόσωπο ή πράγμα, σε Όμηρ. κ.λπ.· με αιτ. και απαρ., πιστεύω ότι, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· με ουδ. επίθ., πείθω τὰ περὶ Αἴγυπτον, σε Ηρόδ.· ταῦτ' ἐγὼ σοι οὐ πείθομαι, δεν σε πιστεύω σε αυτά, σε Πλάτ.

II. παρακ. β' πέποιθα όπως το Παθ., εμπιστεύομαι, στηρίζομαι σε, έχω εμπιστοσύνη σε κάποιον ή κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ.· με απαρ., πέποιθα τοῦτ' ἐπισπάσειν κλέος, έχω πεποίθηση ότι θα αποκτήσω αυτή τη φήμη, σε Σοφ.· πέποιθα τὸν πυρφόρον ἤξειν, σε Αισχύλ.· πέποιθα εἰς τινά, ἐπὶ τινά, σε Κ.Δ.

III. Παθ. παρακ. πέπεισμαι, πιστεύω, εμπιστεύομαι, με δοτ., σε Αισχύλ., Ευρ.· με αιτ. και απαρ., πέποιθα ταῦτα συνοίσειν, σε Δημοσθενη.

Ξενόγλωσσα

Λατινικά

Suadela (ή Suada)

Στη ρωμαϊκή μυθολογία, ήταν θεά της πειθούς, ιδιαίτερα με ρομαντική χροιά, της αποπλάνησης και της αγάπης. Ήταν έντονα συνδεδεμένη με την Αφροδίτη. Το Ελληνικό όνομά της ήταν Πειθώ. Μερικές φορές συνδέεται με τις Χάριτες ή λογίζεται ως μία από τις Χάριτες.

persuadere

φέρνω με το μέρος μου κάποιον δια του λόγου, της συνομιλίας

convincere

Ιταλικά

dispetto αποστρεφωμαι

Insistere , Ostinarsi πεισματωνω επιμενω

Αγγλικά

Persuade, Convince πείθω

obstinacy,

stubbornness,

persistence,

Pertinacity: πεισμα, εμμονη

Γαλλικά

persuader πειθω

Τουρκικά

Inandırmak πειθω

Inat πεισμα > γινάτι

Εικόνες:

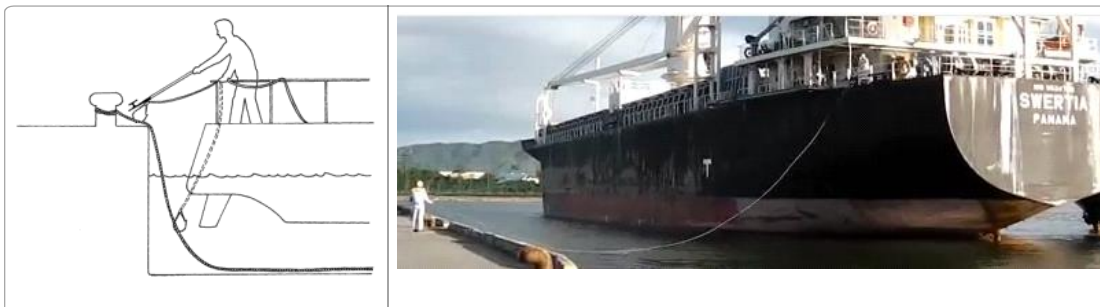
1

Γούμενα

Τα αγόμενα ή ηγούμενα πείσματα

2

Πρυμοδετηση, ορμίδιον.

3

Παιδιά πεισματωμένα.

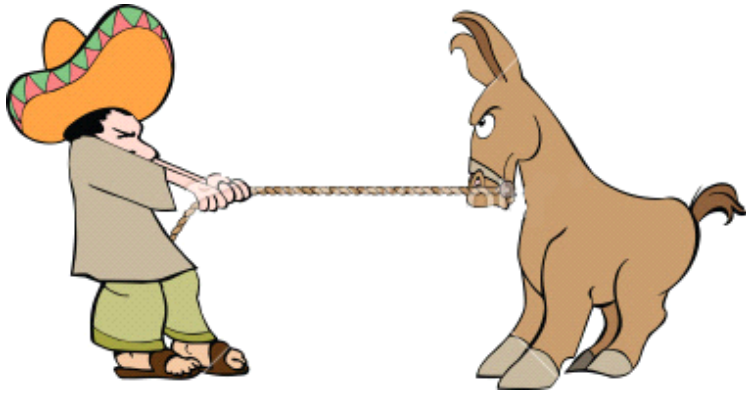
4

Μουλαρίσιο πείσμα

5

Γαιδουρινό πεισμα Φράσεις:

Δεν με πειθεις

Στην ουσία εννοούμε δεν με μεταπειθεις. Είμαι δηλ. πεπεισμενος για κατι και δεν μπορείς να με μεταπεισεις.

Είμαι πεπεισμένος για την ελικρίνεια του κατηγορουμένου.

Εχω κραταιωμένη την πεποιθηση.

Σσ: κρᾶταιός, -ά, -όν, ποιητ. τύπος του κρατερός, δυνατός, ισχυρός, ανθεκτικός ²⁶⁵

Εχομαι στερρωσ

Θα πει κρατιεμαι δυνατα από καπαια αντιληψη η παραδοση

«... **στερρώς εχόμενοι** της αντιλήψεως ότι η εισαγωγή του νέου ημερολογίου εν τη Εκκλησία της Ελλάδος αντικανονικώς τε και αυθαιρέτως γενομένη, επήνεγκε διάσπασιν της ενότητος της Εκκλησίας ημών, ως μη ούσα άμοιρος δόγματικού χαρακτήρος, ...»

Οι παλαιοημερολογίτες ζητουν την επαναφοα του Παλαιου ημερολογιου.

Μη μου κάνεις πείσματα

Δηλ. μην δυστροπεις, μη μου κάνεις ναζια

Μη το παρατραβάς

Ενν. το σχοινη, το πεισμα δηλ. μην επιμένεις.

Σε πεισμα

βλ. [Πουση](#)

Παροιμίες:

Αγάπη δίχως πείσματα δεν έχει νοστιμάδα.

Τα γνωστά ναζάκια και οι κόξες

Ου με πεισεις καν με πεισεις

Δεν θα με πεισεις ακομα και αν με πεισεις. Οξυμωρο που παιει να πει «δεν πειθομαι με τιποτα»

συγκράτα τα γινάτια σου να μη σου βγουν τα μάτια σου

Βλ. επομενη

Έχει ο καιρός γυρίσματα να πληρωθούν τα πείσματα.

Βλ. επομενη

Το γινάτι βγάζει μάτι

Το πείσμα μπορεί να αποβεί ολέθριο.

Για το γινάτι της γειτόνισας να κόψω την ψωλή τ'αντρός μου;

Η γεροντοκόρη γειτόνισσα διαμαρτύρεται για τους θορύβους της συνεύρεσης κατά την νύκτα.

ο πείσμα βγάζει πρήσμα

(πρήξιμο)

Ποιηση

Είπα: με μόνο το σπαθί *του κρύου νερού θα παραβγώ
Και είπα: με μόνο το Άσπιλο *τον νου μου θα χτυπήσω!

Στο **πείσμα** των σεισμών *στο **πείσμα** των λιμών

Στο **πείσμα** των εχθρών *στο **πείσμα** των δικών

Μου, ανάντισα κρατήθηκα *ψυχώθηκα κραταιώθηκα

Μία και δύο *και τρεις φορές

Θεμελίωσα τα σπίτια μου *στη μνήμη μόνος

Πήρα και στεφανώθηκα *την άλω μόνος

Το στάρι που ευαγγέλισα *το 'δρεψα μόνος!

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ, ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ

Παντρεύεται η αγάπη μου

για πείσμα για γινάτι μου

αχ και παίρνει τον εχθρό μου

για το πείσμα το δικό μου

Στης μικροδάφνης τον ανθό

Έχω τόση ώρα στη γωνιά

μπρος το παραθύρι σου

λιώνω για χατίρι σου

καλέ

θα με φάει τ' αγιάζι η παγωνιά

από την δική σου απονιά

Ξέρω έχεις μέσα σου καρδιά

κι **άσε τα γινάτια** σου

να χαρείς τα μάτια σου

καλέ

και μην με παιδεύεις άλλο πια

έλα πριν με φάει η παγωνιά

Να χαρείς τα μάτια σου

Λογοτεχνία

Μυθιστορημα του Ιουλιου Βερν (JULES VERNE)
ΚΕΡΑΒΑΝ-ΛΕ-ΤΕΤΥ 1883

Ένας πεισματάρης Τούρκος προτιμά να ξοδέψει τα μαλλιοκέφαλα του και να ταξιδέψει 700 λεύγες για να πάει από την Πόλη στο Σκούταρι, κάνοντας το γύρο της Μαύρης Θάλασσας, παρά να πληρώσει διόδια (10 παράδες!).

[χαρτης](#)

Γλωσσάριο

γούμενα η.

βλ ερεύνα μου που δημοσιεύεται στο [scribd](#) με τιτλο «Ο ηγούμενος, η γκόμενα, η γούμενα, και οι δεσμεύσεις» όπου φέρνω και δικες μου ετυμολογικές ερμηνείες.

(Ναυτ.) χοντρό караβόσκοινο, παλαμάρι:

γούμενες της μεντζάνας (Καραβ. 50121):

το δέσαν (ενν. το κάτεργο) ... με γούμενες διά να το ρεμουρκιάρουν (Λεηλ. Παροικ. 658).

[<γενουατ. gümena - καταλ., ισπαν., ιταλ. κ.ά. gumena (πβ. Kahane-Tietze 1958: 252-3, DEI, λ. gumena). Η λ. στο Somav. και σήμ.]

Υποσημειώσεις

Η προσήλωση ή σταύρωση.

Συνηθίσαμε να τις θεωρούμε έννοιες ταυτόσημες. Όμως τα καρφιά δεν είναι απαραίτητα, μπορούσαν να σταυρώσουν καποιον με σχοινιά ή κλοιούς. Πάντως για τον Ιησού «ηλοις προσηλώθη ο Νυμφίος της Εκκλησίας» (ΣΣ. το "ήλοις" είναι πλεονασμός)

Ο προδότης είναι ο ηθικός αυτουργός για την σταύρωση, κατά την λαϊκή αντίληψη. Ο Ιούδας κάρφωσε τον Χριστό και από τότε καθένας που καταδίδει λέγεται καρφί (καρφωτής>καρφής>καρφι)

Συνώνυμα: ρουφιάνος, καταδότης, προδότες, δωσίλογος.

Σχόλιον : Ο περιώνυμος Ιούδας Ισκαριώτης (σικάριος, σικαριώτης <sica= δολοφονικό μαχαίρι), ο δόλιος , ο προδότης , ο παράνομος, ... και ο κηβουλήτης. **Κηβουλήτης** κατά λαϊκή παρετυμολογία από το τροπάριο « Έστησαν Τα Τριάκοντα Αργύρια » : «Έστησαν τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου. Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰς πειρασμὸν εἰσέλθητε: τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Διὰ τοῦτο γρηγορεῖτε. Ὁ δὲ παράνομος Ἰούδας οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι.»

SUADA

Αν και οι ειδωλολάτρες δεν ειχαν μια θεότητα της ευγλωττίας που τουλάχιστον θεοποίησαν την πειθῶ, που είναι ο αληθινός τελικός σκοπός της ευγλωττίας. Αυτή η θεά ονομαζόταν από τους Έλληνες Πειθῶ, και από το Λατίνους Suada.

Ο Πausανίας μας πληροφορεί ότι είχε ένα ναό στη Σικυώνα, το οποίος δεν περιείχε όμως άγαλμα ή αναπαράστασή της: επίσης ότι είχε ένα ναῦδριο στην Αιγιαλή.^{9910.478}

Robert Mayo

Κόξα

Το που βρισκεται ακριβως ποικίλει : μέση ή μηρός ή γόνατο,

Ο μηρός

Ο ΟΜΗΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΗΡΟΣ

φάσγανον ὄξῃ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ

Αφου τραβηξε το μυτερο σπαθι του που κρεμονταν στο μηρό του.
Ιλιάδα .1.190,

**Κόξα· μέση τοῦ ἀνθρώπου· ἔντα χοντρὴν κόξην ἵππου ἔχει. Παρὰ
δὲ Σουίδα ἀπαντῶμεν· κόξα· τὸ ὀπίσω τοῦ γονατίου μέρος.**

9313.128

Στην μούλαν του την ρόινην ἐν' πάνω καβαλλάρης
τζ' εζώννετον στην **κόξαν** του ολόγρουσον ζωνάριν.
Τζινούρκος Νιός Πραματευτής, Δημοτικό Κύπρου

καί τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι

Ο Ὀρκος των Αθηναίων Εφήβων:

Οὐ καταισχνῶ τὰ ὄπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ὄτω ἂν στοιχήσω· ἀμυνῶ δέ καί
υπερ ἱερῶν καὶ ὀσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν. τὴν πατρίδα οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω δέ καὶ
ἀρείω ὄσης ἂν παραδέξωμαι. καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων, **καί τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις
πείσομαι καὶ οὐστinas ἂν ἄλλους τό πληθος ἰδρύσηται ὁμοφρόνως· καὶ ἂν τις ἀναίρη
τούς θεσμούς ἢ μὴ πείθηται οὐκ επιτρέψω, ἀμυνῶ δέ καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν.** καὶ
ἱερά τὰ πάτρια τιμήσω. ἱστορες τούτων Ἄγλαυρος, Εὐνάλιος, Ἄρης, Ζεὺς, Θαλλῶ, Αὐξῶ, Ἡγεμόνη.

Θα υπακουω στους καθιερωμένους θεσμούς και σύμφωνα με όσους άλλους ο λαός με κοινή απόφαση
θα καθιερώσει. Και σε περίπτωση που κάποιος θα αποπειραθεί να καταλύσει τους θεσμούς ή να μην
πειθαρχεί σ' αυτούς, δεν θα επιτρέψω, θα αμυνθώ και μόνος και μαζί με πολλούς.

Καταδεικνυει την διαφορα της υπακοης με την πειθω από την δουλικη υποταγη του δουλου.

Αξιοπροσεκτο είναι ότι προσδιορίζονται ποιοι είναι οι θεσμοι τους οποιους αποδεχεται να υπακουει ο
δημοκρατικος Αθηναιος πολιτης: «οὐστinas ἂν ἄλλους τό πληθος ἰδρύσηται ὁμοφρόνως» (όσους
άλλους ο λαός με κοινή απόφαση θα καθιερώσει, και όχι τα Παπαδοπουλίστικα «Αποφασίζομεν και
διατάσσομεν») βλ. αρθ. 120 του ισχυοντος Συνταγματος και 114 του 1952.

πεισμάνεψα

... ἐγὼ τάρρεψα ἐσύ λογιώτατο ἀντρωπο εἶσαι, γράμματα ἤξερεις, εἶπα, ἔβανα να κάμεις αναφορά
ἀμμα σάν ἰσυλλι πεισμάνεψα * σκίστο, σκίστο· πάρε ἄλλο χαρτί να γράψεις ἀναφορά. Αμμά ἐγὼ να
λέω, κί ἐσύ νά γράφεις. Τ' ἀκουσες μπόκογλου,^{9398.46}

*) μετανόησα από το τουρκικό [pisman](#) : μετανωω κατι τελειωσ αντιθετο με το πεισματωνω.

Η γραφή με «ει» (πεισμάνεψα) όχι μόνον δεν δικαιολογείται ετυμολογικώς αλλά εύκολα μπορεί να οδηγήσει και σε
παρανοήσεις.

Απανταται στο επωνυμο Πισμάνης, ο μετανοημένος, ο μεταμελημένος που, σωστα, γραφεται με γιωτα^{2115.182}

Βιβλιογραφία

9910

Robert Mayo , A new system of mythology τομ 3

9313

Τίτλος: ΚΥΠΡΙΑΚΑ - Η ΕΝ ΚΥΠΡΩ ΓΛΩΣΣΑ

Συγγραφέας: ΑΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ -

Εκδότης:- Π. Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ -

Έτος:1868

9334

Τίτλος: [Ονοματολόγιον Ναυτικών](#)

Συγγραφέας: Υπ. Ναυτικών

Εκδότης:

Έτος:1858

9398

Τίτλος: Βαβυλωνία
Συγγραφέας: Δ. Βυζάντιος
Εκδότης: Μ. Σαλίβερους
Έτος: Αγνωστο

2115

Τίτλος: ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ - ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΠΩΝΥΜΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
Συγγραφέας: ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΖΕΜΟΣ
Εκδότης: ΤΑ ΝΕΑ
Έτος: 2003

brw1009

Συγγραφέας: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΛΑΤΖΑΚΟΣ
Τίτλος: ΟΝΟΜΑ-ΕΠΩΝΥΜΑ-ΠΑΡΑΤΣΟΥΚΛΙΑ
Εκδότης: ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΚΕΨΙΣ
Έτος: 2000

146

Συγγραφέας: ΜΑΝΟΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ
Τίτλος: ΤΑ ΟΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΜΑΣ ΟΝΟΜΑΤΑ
Εκδότης: Ι.Ν.Σ.
Έτος:
Θέση: 1982

265

Τίτλος: ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
Συγγραφέας: Henry George Liddell. Robert Scott.
Εκδότης: ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ
Έτος: 2007

Copyright© 2014 by Aris Stougiannidis ΑΕΝΑΟΝ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ